

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้และรับ
สินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของ
หน่วยงาน

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

R R I S S K
Management

องค์การบริหารส่วนตำบลหนามแท่ง
อำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

คำนำ

การบริหารความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เป็นหน้าที่ของทุกคนในองค์กรตั้งแต่ผู้บริหารท้องถิ่นจนถึงเจ้าหน้าที่ บุคลากรทุกระดับ เพราะการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ ด้วยการมองภาพรวมทั้งหมดขององค์กร โดยคำนึงถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงที่สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่ารวม ขององค์กร แล้วกำหนดแผนการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ความเสี่ยงองค์กรอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับ และจัดการได้ เพื่อการสร้างหลักประกันที่องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

องค์บริหารส่วนตำบลหนามแท่ง ได้จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ขึ้น เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยง สามารถดำเนินการบริหารความเสี่ยง ตามกระบวนการความเสี่ยงที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการลดมูลเหตุและโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ

แผนบริหารความเสี่ยงนี้ จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามความคาดหวังได้ก็ต่อเมื่อได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมของผู้บริหารท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทุกกอง/ฝ่าย ที่จะให้ ความร่วมมือในการนำไปดำเนินการต่อและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนบริหารความเสี่ยงฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ แก่การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนามแท่ง

คณะทำงานบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนามแท่ง

มกราคม ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑

ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑. ที่มาและความสำคัญ

การทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน มีความซับซ้อนรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติทั้งทางด้านสังคม ที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และไม่เท่าเทียมของประชาชนด้านเศรษฐกิจที่กระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและด้านการเมืองที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ด้านความโปร่งใสของประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบโดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตโดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐผ่านการสร้างนวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานโดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญ ประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตนอกจากนี้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้หน่วยงานภาครัฐได้สำรวจสถานะและปัญหาการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กรให้นำไปสู่ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาลและมีมาตรการในการป้องกันการทุจริตภายในองค์กรได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลตามแบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT) ในตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต เรื่องการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตอันเป็นการกำหนดมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสภายในหน่วยงานและ การกำกับติดตามให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

เนื่องจากปัจจุบันได้ปรากฏข่าวในสื่อต่างๆพบว่ามีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเรียก รับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมาก จึงได้ดำเนินการ “ประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗” ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบตลอดจนการกระทำที่อาจนำไปสู่การขัดกันแห่งผลประโยชน์และอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันของบุคลากรภายในหน่วยงานต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๒. กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

๓. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรของหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ความเป็นธรรม ปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๔. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบจากการปฏิบัติ หน้าที่ของบุคลากร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

๒. หน่วยงานบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลปลอดจากการทุจริต และประพฤติมิชอบ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

๓. หน่วยงานได้รับความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

ส่วนที่ ๒

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๒.๑ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต และศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกันและสกัดกั้น ลด และปิดโอกาสการทุจริตขององค์กร สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้จัดทำประเภทของความเสี่ยงการทุจริตไว้ด้วยกัน ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ความเสี่ยงทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
 ๒. ความเสี่ยงทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย
 ๓. ความเสี่ยงทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
 ๔. ความเสี่ยงทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล
- โดยได้มีการนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) และการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต (Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต(Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๑ ครั้ง/ปี

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน

ตารางระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)			
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย (ผลกระทบทางการเงิน)	คำอธิบาย (ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน)
๕	สูงมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูก ลงโทษซึ่งมุลความผิด เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม
๔	สูง	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท	ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบด้าน ความโปร่งใส สื่อมวลชนลงข่าวอย่าง ต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ
๓	ปานกลาง	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท	หน่วยงานตรวจสอบเข้าทำการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง
๒	น้อย	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคน ภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้ง เบาะแส
๑	น้อยมาก	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า	แทบจะไม่มี

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนคำอธิบายได้ตามความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของหน่วยงาน

กำหนดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยใช้ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต(Likelihood) คูณด้วยระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งระดับความเสี่ยงกำหนดไว้เป็น ๔ ระดับ และจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ Degree of Risk = Likelihood X Impact

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก(Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้และรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑.	ความเสี่ยงทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางราย มีการเรียกรับสินบนจากประชาชนผู้ขอ อนุญาตก่อสร้าง ตามพรบ.สิ่งปลูกสร้าง	๓ x ๓ (ความเสี่ยงปานกลาง)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารหน่วยงานมอบนโยบายและให้ความสำคัญใน การตรวจสอบการพิจารณาการขออนุญาตของหน่วยงาน อย่างเคร่งครัด - นำระบบบริการออนไลน์มาใช้เพื่อลดการใช้ดุลพินิจ ของเจ้าหน้าที่ป้องกันการเรียกรับสินบน - เพิ่มช่องทางการร้องเรียนกรณีมีการเรียกรับสินบน ของเจ้าหน้าที่โดยจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายและให้ ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส
๒.	ความเสี่ยงทุจริตด้านการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย	- เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานบางราย มีการเรียกรับสินบนจากประชาชน/ ร้านค้าในการประเมินภาษีให้น้อยลง	๓ x ๔ (ความเสี่ยงสูง)	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่าง ใกล้ชิดมีการกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่าง เคร่งครัด - เพิ่มช่องทางการร้องเรียนกรณีมีการเรียกรับสินบนของ เจ้าหน้าที่โดยจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายและให้ความ คุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส

ที่	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓.	ความเสี่ยงทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง	<ul style="list-style-type: none"> - งานบางรายมีการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์จากร้านค้าเพื่อแลกกับการจัดซื้อจัดจ้างในอนาคต 	<p style="text-align: center;">๔ x ๔ (ความเสี่ยงสูงมาก)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด - เพิ่มช่องทางการร้องเรียนกรณีมีการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่โดยจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายและให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส
๔.	ความเสี่ยงทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารหน่วยงานมีการเรียกรับผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่กรณีโยกย้ายเลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน 	<p style="text-align: center;">๔ x ๔ (ความเสี่ยงสูงมาก)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนกรณีมีการเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่มายังสำนักงาน ป.ป.ช.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยจะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่ายและให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส